

Főoldal>Bíróági eljárások>Polgári ügyek>Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal? Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?

Spanyolország

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Spanyolországban az igazságszolgáltatási szervezetrendszer meghatározó elv a hatáskör egységessége. Ez alól kivétel a katonai törvénykezés háborús körülmények és ostrom esetén, illetve az alkotmánybíróság (*Tribunal Constitucional*), amely az alapvető jogokra és szabadságokra vonatkozó kérelmeken (*recurso de amparo*) keresztül az alapvető jogok és szabadságok legfőbb védelmezője.

A hatásköröket azonban négy fajta bíróság között kell megosztani: polgári bíróságok, büntetőbíróságok, közigazgatási peres ügyekben eljáró bíróságok, valamint a szociális és munkaügyi bíróságok.

A polgári bíróságok alapját az elsőfokú bíróságok (*Juzgado de Primera Instancia*) képezik, amelyek az első fokú polgári jogvitákat és minden más olyan eljárást tárgyalnak, amelyeket kifejezetten nem utalnak más bíróság hatáskörébe. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően tehát nevezhető rendes vagy általános bíróságnak is.

A polgári ágazatba tartoznak a családjogi bíróságok (*Juzgados de Familia*), amelyek elsőfokú bíróságok. Amennyiben családjogi bíróságok működnek (általában a nagyobb népességű területeken), ezek felelősek a házasság érvénytelenítésére, a különválásra, a házasság felbontására, a szülő-gyermek kapcsolatokra és a korlátozott cselekvőképességű személyekre vonatkozó családjogi jogviták tárgyalásáért. Amennyiben a nők elleni erőszakos cselekmények bírósága (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*) előtt indul büntetőeljárás, e bíróság hatáskörrel rendelkezik az eljárás tárgyalására.

A polgári ágazat ezen kívül kereskedelmi bíróságokat (*Juzgados de lo Mercantil*) és európai uniós védjegy bíróságokat (*Juzgados de Marca Comunitaria*) is magába foglal.

A szociális és munkaügyi bíróságok (*Juzgados de lo Social*) feladata a munkajogi ügyek tárgyalása. Ezek közé tartoznak a munkavállalók és munkáltatók közötti, munkaszerződésre vonatkozó jogviták, a társadalombiztosítási követelések, valamint az állammal szemben érvényesítendő, az állam munkajogi kötelezettségeire vonatkozó követelések.

A büntetőbíróságok járnak el a büntetőjogi ügyekben.

A spanyol jog egyik sajátossága, hogy a bűncselekményekből származó polgári eljárásokat a büntetőeljárásokkal együtt lehet lefolytatni. Ezekben az esetekben a büntetőbíróság dönt a jogsértésért fizetendő kártérítés összegéről. Amennyiben a polgári eljárást nem a sértett fél indítja meg, azt a főügyésznek kell a nevében megindítania, kivéve, ha a sértett fél kifejezetten lemondott arról a jogáról, hogy a büntetőügyben keresetet terjesszen be. Végül a közigazgatási peres ügyekben eljáró bíróságok felügyelik a közigazgatási szervek által hozott intézkedések jogszerűségét és azok járnak el a közigazgatási szervekkel szemben érvényesített pénzügyi követelések esetén is.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

Lásd az alábbi válaszokat.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyemben?

Spanyolországban a követelések értékének és fontosságának tekintetében nincs különbség az elsőfokú bíróságok között, és egyetlen elsőfokú bíróság sem tárgyal másik elsőfokú bíróság által hozott ítélettel szembeni fellebbezést. Polgári ügyekben a fellebbezéseket minden esetben a tartományi bíróságok (*Audiencias Provinciales*) tárgyalják.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyemben?)

A bíróságok szempontjából Spanyolország településekre, körzetekre, tartományokra és autonóm közösségekre oszlik. A körzet az egy tartományon belüli, egy vagy több szomszédos települést magába foglaló területi egység. Ez a legfontosabb területi egység, mivel ez határozza meg az elsőfokú bíróságok illetékességét. (Erre vonatkozó részletes információt az Igazságügyi Minisztérium mjusticia.gob.es weboldalán talál.)

Az ügyforgalom kezelése érdekében szükség esetén több azonos fajtájú bíróság is működhet. Manapság a legtöbb városban ez az általános. A bíróságok alapításuk szerinti sorrendben sorszámokkal rendelkeznek.

Főszabály szerint e bíróságok mindegyike azonos hatáskörrel rendelkezik és közöttük a belső igazgatási elosztási szabályok szerint kerülnek felosztásra az ügyek. Bizonyos körülmények között azonban az elosztási szabályokat arra is alkalmazni lehet, hogy az egy körzeten belüli bíróságokat különböző típusú ügyekkel bízzák meg.

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

Amennyiben nincs megállapodás és nincsenek kógens szabályok, a főszabály szerint annak a körzetnek az elsőfokú bírósága illetékes, amelynek területén az alperes lakóhelye, annak hiányában tartózkodási helye található. Amennyiben az alperesnek nincs Spanyolország területén lakóhelye, sem tartózkodási helye, az illetékes bíróság annak a körzetnek az elsőfokú bírósága, amelynek területén az alperes utoljára lakott vagy tartózkodott. Amennyiben e követelmények egyike sem teljesül, a felperes követelését a saját lakóhelye szerinti körzet elsőfokú bíróságához nyújthatja be.

E tekintetben:

A vállalkozások tulajdonosaival és a szakemberekkel szemben az üzleti vagy szakmai tevékenységükre vonatkozó követeléseket a felperes választása szerint minden olyan helyen be lehet nyújtani, ahol azok tevékenységüket végzik.

A jogi személyekkel szembeni követeléseket azon a helyen is be lehet nyújtani, ahol a követelés alapjául szolgáló helyzet bekövetkezett, jogviszony fennáll, vagy joghatás várható, feltéve, hogy a jogi személy e helyen telephellyel vagy képviselővel rendelkezik.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A jelenlegi spanyol eljárási rendszer nem részesíti előnyben az illetékesség megválasztását a felperes számára. Erre csak az alábbi helyzetekben van lehetőség:

- Az ingatlanon fennálló dologi jogokra vonatkozó kereset, ha az több ingatlanra vagy egy, több körzet területén fekvő ingatlanra vonatkozik. Ezekben az esetekben a felperes választhatja meg, hogy melyik illetékes körzethez terjeszti be keresetét.

- A másik személy vagyonának kezelésével megbízott személy beszámolójának bemutatására és jóváhagyására irányuló kereset, amennyiben a beszámoló bemutatásának helye nem került meghatározásra. Ezekben az esetekben a felperes választhat az alperes lakóhelye és a vagyon kezelésének helye szerinti bíróság között.
- Öröklési jogviták: a felperes választhat az elhunyt utolsó spanyolországi lakóhelye és a vagyon többségének helye szerinti bíróság között.
- Szellemi tulajdonra vonatkozó keresetek: a felperes a következő helyszínek közül választhat: a jogsértés helye; a jogsértés megtörténtét igazoló bizonyíték helye; vagy a jogellenes másolatok szerinti hely.
- A tisztességtelen versenyre vonatkozó ügyekben, ha az alperes nem rendelkezik Spanyolország területén telephellyel, lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel. Ezekben az esetekben a felperes választhat a tisztességtelen verseny helye és az az által kiváltott hatások helye között.
- Az egyik szülő által a kiskorú nevében a másik szülővel szemben érvényesítendő, kizárólag a kiskorúakkal kapcsolatos felügyeleti jogra vagy tartásra vonatkozó követelések, ha a szülők különböző körzetekben élnek. Ezekben az esetekben a felperes választhat az alperes lakóhelye szerinti bíróság és a gyermek lakóhelye közötti bíróság között.
- A fogyasztói vagy felhasználói jogok érvényesítésére vonatkozó kereseteket általában a fogyasztó választása szerint a fogyasztó, felhasználó vagy alperes lakóhelye szerinti bíróságok tárgyalják.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A következő esetekben a felperest kögens szabályok kötik, hogy az alperes lakóhelyétől eltérő bíróságnál nyújtsa be keresetét. A következő esetekben a felek sem kifejezetten, sem hallgatólagosan nem állapodhatnak meg az ügy konkrét bíróság elé terjesztésében:

- Dologi jogok vagy ingatlan bérletére vonatkozó jogok, illetve a közös tulajdonú ingatlanra (*propiedad horizontal*) vonatkozó ügyek: az ingatlan fekvése szerinti bíróság illetékes.
- Öröklési ügyek: az illetékességet a felperes választása szerint vagy az elhunyt személy utolsó spanyolországi lakóhelye vagy a vagyon többségének helye határozza meg.
- A cselekvőképtelen személyeknek nyújtott segítség és az ilyen személyek képviselője: ezeket az ügyeket az érintett személy lakóhelye szerinti bíróság jogosult tárgyalni.
- Az alapvető jogok polgári bíróságok általi védelme: ezeket az ügyeket a felperes lakóhelye vagy – ha a felperes nem rendelkezik Spanyolország területén lakóhellyel – az érintett jogot sértő aktus helye szerinti bíróság tárgyalja.
- A gépjárművek használatával kapcsolatos kártérítési keresetek esetén: a károkozás helye szerinti bíróság illetékes.
- A gazdasági társaságok határozataival szembeni keresetek: a területi illetékességet a gazdasági társaság bejegyzett székhelye határozza meg.
- Az arra irányuló nyilatkozatokra vonatkozó keresetek esetén, hogy az általános szerződési feltételek nem képezik a szerződés részét, vagy, hogy egy klauzula érvényes-e: a felperes lakóhelye helye szerinti bíróság illetékes.
- Az általános szerződési feltételek megszüntetésére vagy visszavonására vonatkozó nyilatkozatok, ha az alperes nem rendelkezik Spanyolország területén telephellyel vagy lakóhellyel: ezekben az esetekben a szerződéskötés helye szerinti bíróság illetékes.
- Az általános szerződési feltételek fogyasztók vagy felhasználók kollektív vagy közös érdekében történő megszüntetésére vonatkozó követelések, ha az alperes nem rendelkezik Spanyolország területén telephellyel vagy lakóhellyel: ezekben az esetekben a felperes lakóhelye helye szerinti bíróság illetékes.
- Az arra irányuló keresetek, hogy a következő személyek/jogalanyok tegyenek eleget kötelezettségeiknek: biztosító; olyan személy, aki másnak személyes vagyont adott el részletekben vagy e vagyon megvásárlását finanszírozta; olyan személy, aki nyilvános ajánlatot tett személyes vagyonra vagy szolgáltatásra és ezt másik személy elfogadta. Ezekben az esetekben a felperes lakóhelye helye szerinti bíróság illetékes.
- Harmadik felek vagyon lefoglalásával szemben benyújtott keresete: a lefoglalást elrendelő szerv székhelye szerinti bíróság illetékes.
- A házasság felbontására, érvénytelenítésére vagy különválásra vonatkozó követelések: a családjogi bíróság rendelkezik hatáskörrel, amennyiben pedig nincs családjogi bíróság, a közös házastársi lakás helye szerinti elsőfokú bíróság illetékes. A közös házastársi lakás hiányában az utolsó közös házastársi lakóhely vagy a másik házastárs lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben ezek hiányoznak, a személy lakóhelye szerinti bíróság illetékes.
- Amennyiben a keresetet közös megegyezéssel nyújtják be, az utolsó közös lakás vagy bármely házastárs lakóhelye szerinti bíróság illetékes.
- Az egyik szülő által a kiskorú nevében a másik szülővel szemben érvényesítendő, kizárólag a kiskorúakkal kapcsolatos felügyeleti jogra vagy tartásra vonatkozó követelések: ezekben az esetekben a szülők utolsó közös lakóhelye szerinti bíróság illetékes. Amennyiben a szülők különböző igazságszolgáltatási körzetekben élnek, a felperes választhat az alperes lakóhelye szerinti bíróság és a gyermek lakóhelye szerinti bíróság között.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Főszabály szerint Spanyolországban megváltoztatható az illetékesség, vagyis a peres felek kifejezetten vagy hallgatólagosan alávethetik magukat egy konkrét körzet bíróságainak, feltéve, hogy az érintett bíróság az ügyben hatáskörrel rendelkezik.

Kifejezett alávétel történik, ha az érintett felek kifejezett megállapodást kötnek arra vonatkozóan, hogy melyik konkrét körzet bíróságainak vetik alá magukat. Hallgatólagos alávétel történik a következő esetekben:

- A felperes tekintetében egyszerűen a konkrét körzet bíróságához fordul és az ügyben való eljárásra jogosult bírósághoz benyújtandó követelés vagy kérelem benyújtása által.
- Az alperes tekintetében a megjelenés és a – kérelem megfelelő időben történő benyújtásán és a bíróság illetékességének vitatásán kívüli – eljárási lépések megtétele által.

A felek lakóhelyében, a pertárgy helyében vagy az eljárás céljában az eljárás megindulását követően bekövetkezett változások nincsenek hatással az illetékességre, amelyet az eljárás megindításakor fennálló körülmények alapján kell meghatározni (*Perpetuatio iurisdictionis*).

Ezzel szemben:

A kifejezett alávételre nem kerülhet sor általános szerződési feltételek, olyan szerződések, amelyek feltételeit az egyik fél egyoldalúan határozta meg, illetve fogyasztói/felhasználói szerződések által. Ezekben az esetekben is lehetőség van azonban hallgatólagos alávételre.

Semmilyen fajta alávétel nem történhet, ha jogszabály az illetékességre vonatkozó kögens szabályokat határoz meg.

Semmilyen fajta alávétel nem történhet a gyorsított eljárásokban, a fizetési meghagyásos eljárásokban, illetve az adósság behajtására irányuló eljárásokban.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Spanyolországban az alábbi bíróságok a különös hatáskörű bíróságok.

A családjogi bíróságok, amelyek elsőfokú bíróságok. Amennyiben családjogi bíróságok működnek (általában a nagyobb népességű központokban), ezek családi ügyekben kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek. E bíróságok járnak el különösen az alábbi ügyek tekintetében:

különválás, házasság érvénytelenítése, házasság felbontása; valamint a szülői felügyelet gyakorlása kiskorúak felett.

Az illetékességre vonatkozó szabályok megegyeznek az érintett körzetben családjogi bíróság hiányában eljáró családjogi ügyeket tárgyaló elsőfokú bíróságokra vonatkozó szabályokkal.

A szociális és munkaügyi bíróságok tárgyalják a munkajogi követeléseket. Ezek közé tartoznak a munkavállalók és munkáltatók közötti, munkaszerződésre vonatkozó jogviták, a társadalombiztosítási követelések, valamint az állammal szemben érvényesítendő, az állam munkajogi kötelezettségeire vonatkozó követelések.

Főszabály szerint – a felperes választásának megfelelően – az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén a munkavállaló munkát végez vagy az alperes lakóhelye található.

A kereskedelmi bíróságok tartományi szinten működnek és a kereskedelmi jogvitákat tárgyalják.

E bíróságok járnak el a fizetéseképtelenségre vonatkozó ügyekben, kivéve, ha a fizetéseképtelenség nem gazdasági társaság oldalán merült fel: ebben az esetben az elsőfokú rendes bíróságok illetékesek.

E bíróságok tárgyalják emellett a következő ügyeket is:

- A fizetéseképtelen személy vagyonával szemben benyújtott polgári pénzügyi követelések, kivéve a jogképességre, származásra, házasságra és kiskorúakra vonatkozó eljárásokban érvényesített követeléseket.
- Gazdasági társaságokra vonatkozó keresetek, amelyek munkaszerződések kollektív felmondására, módosítására vagy felfüggesztésére irányulnak, amennyiben a munkáltató a fizetéseképtelen fél, illetve a felső vezetés munkaszerződéseinek felfüggesztésére vagy felmondására irányuló keresetek.
- Minden olyan végrehajtási kereset vagy ideiglenes intézkedés, amely a fizetéseképtelen fél vagyonára és vagyoni jogaira irányul, függetlenül attól, hogy mely bíróság hozta a végzést.
- A vállalkozások igazgatóival, könyvvizsgálóival, felszámolóival szemben indított polgári jogi felelősségre vonatkozó keresetek, amelyek a fizetéseképtelenségi eljárásban a fizetéseképtelen fél által elszenvedett károkkal és veszteségekkel kapcsolatosak.
- A következőkre vonatkozó követelések:

tisztességtelen verseny,

szellemi tulajdon és reklám,

társasági jog és a szövetkezetekre vonatkozó jog,

nemzeti vagy nemzetközi szállítás,

tengerjog,

általános szerződési feltételek,

a fenti ügyekben döntőbírói szabályok alkalmazására irányuló kérelmek.

A fizetéseképtelenségi eljárások megindítására és tárgyalására az adós érdekeltségi központja szerinti kereskedelmi bíróság illetékes. Amennyiben az adós Spanyolország területén lakik és a lakóhelye, valamint az érdekeltségi központja különböző helyeken található, a keresetet benyújtó hitelező választása szerint az adós lakóhelye szerinti bíróság szintén illetékes az ügy tárgyalására.

Amennyiben az adós jogi személy, vélelmezni kell, hogy érdekeltségi központja megegyezik a bejegyzett székhelyével. E tekintetben a bejegyzett székhely fizetéseképtelenségi eljárás megindítására irányuló kérelem benyújtását megelőző hat hónapban történt változásait nem kell figyelembe venni.

Az alicantei kereskedelmi bíróság jár el európai uniós védjegy bíróságként, amennyiben első fokon kizárólagos hatáskörét gyakorolja a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet vagy a közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet alapján megindított eljárásokban.

Az ilyen ügyekben történő hatáskörnyakorlás esetén a védjegy bíróságok az egész ország területén illetékesek.

E különös hatáskörű bíróságok mellett az igazságszolgáltatási általános tanács (*Consejo General del Poder Judicial*) úgy határozhat, hogy egyes ügytípusok vagy érintett jogterületekre vonatkozó végrehajtások tekintetében a több, azonos típusú bíróság közül egyet vagy többet kizárólagos hatáskörrel ruház fel az ügyek tárgyalására.

A tanács már több esetben is élt e jogával, különösen a mentális betegségekre alapított cselekvőképtelenség és kényszergyógykezelés területén, amelynek esetén általában a családjogi bíróságokat nevezte ki hatáskörrel rendelkező bíróságoknak.

Utolsó frissítés: 06/06/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az egyes tagállamok által gondozott, e honlapon helyet kapott nemzeti tartalmak frissítése jelenleg zajlik, tekintettel az Egyesült Királyság kilépésére az Európai Unióból. Előfordulhat, hogy néhány részlet elkerülte a figyelmünket, és egy adott weboldal még nem tükrözi a megváltozott helyzetet. Igyekszünk mihamarabb naprakésszé tenni a teljes tartalmat.